

**Спільний офіс підтримки (JSO) інтеграції України до
європейського дослідницького простору (ERA)
EuropeAID/127891/C/SER/UA**

Україна

A Project funded
by the European Union

A Project implemented
by an ECORYS led Consortium

**Право на
інтелектуальну**

Частина 1.

Загальна інформація

Любомир Никируй

Специфіка об'єктів ІВ

- Нематеріальний характер.
- Можливість одночасного користування кількома особами.
- Розрізняють носій та об'єкт ІВ.
- Дія прав обмежена територією.
- Дія прав обмежена часом.
- Передбачена можливість вільного використання.
- Одночасно виникають особисті майнові та немайнові права.

Інтелектуальна власність

- **Авторське право**

1. Права виникають з часу створення.
2. Охороняється форма.

- **Право промислової власності**

1. Права виникають після проведення експертизи та видачі охоронного документа.
2. Охороняється зміст.

Об'єкти права ІВ

- **Об'єкти патентного права:**
 - винаходи;
 - корисні моделі;
 - промислові зразки.

- **Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності:**
 - топографії інтегральних схем;
 - раціоналізаторські пропозиції;
 - сорти рослин, породи тварин;
 - комерційна таємниця;
 - наукові відкриття.

Об'єкти права ІВ

Засоби індивідуалізації учасників громадянського обігу, товарів та послуг

- комерційне (фірмове) найменування;
- торгівельна марка (знак для товарів та послуг);
- географічне найменування
(вказування на місце походження товару)

Суб'єкти авторського права

1. Автор або винахідник.
2. Роботодавець, у випадку, коли об'єкт інтелектуальної власності створений робітником, який працює по трудовій угоді.
3. правонаступники (особи, яким майнові права інтелектуальної власності були передані на основі договору або в спадок).

Авторське право. Об'єкти

- Літературні письмові твори;
- усні твори;
- комп'ютерні програми;
- бази даних;
- музичні твори з текстом та без тексту;
- твори, створені для сценічного показу та їх постановки;
- аудіовізуальні твори;
- твори образотворчого мистецтва;
- твори архітектури, містобудування та садово-паркового мистецтва;

Авторське право. Об'єкти

- фотографічні твори;
- твори, які відносяться до географії, геології, топографії, техніки, архітектури;
- сценічні обробки творів;
- похідні твори;
- тексти перекладів;
- інші твори.

Перелік не вичерпаний

Особливості авторського права

Використання знака ©

- Інформативна функція.
- © Автор А.А. 2011.

**Авторське право виникає з моменту
створення твору**

Немайнові права автора

- Діють безтерміново.
- Належать автору.
- Не можуть бути переданими.

Патентне право. Об'єкти

Винаходи та корисні моделі – результати інтелектуальної діяльності людини у будь-якій сфері технології,

промислові зразки – в області художнього конструювання.

Об'єм правової охорони

ВИЗНАЧАЄТЬСЯ

- **формулою** винаходу, корисної моделі;
- **сукупністю суттєвих ознак** промислового зразка, які представлені на його зображенні.

Мета і основні способи комерціалізації ОІВ

Мета комерціалізації ОІВ - отримання прибутку за рахунок використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві або продажу чи передачі прав на їх використання іншим юридичним чи фізичним особам.

Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності – це взаємовигідні (комерційні) дії всіх учасників процесу перетворення результатів інтелектуальної праці у ринковий товар з метою отримання прибутку чи іншої ринкової вигоди.

Способи комерціалізації ОІВ

- Використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві;
- внесення прав на об'єкти права інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства;
- передача (продаж) прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Передача (продаж) прав на об'єкти права інтелектуальної власності

Ліцензіар може продати ліцензію (видати дозвіл на користування ОІВ) **ліцензіату**, якщо він не хоче або не в змозі використовувати відповідний об'єкт.

Мета – отримати прибуток, не втрачаючи капіталу на виробництво та освоєння ринку. **Продаж ліцензії** – це шлях впровадження технології на ринку без продажу товарної продукції. Доходами від продажу ліцензій юридичні або фізичні особи покривають витрати на наукові дослідження.

Придбання або продаж ліцензії є діловою угодою. Факт продажу або купівлі ліцензії юридично оформляється ліцензійним договором, який відрізняється від інших договорів купівлі-продажу тим, що продається або купується нематеріальний об'єкт. З моменту продажу ліцензії власник охоронного документа на об'єкт промислової власності, який продав ліцензію, стає ліцензіаром, а особа, яка придбала ліцензію – ліцензіатом. Ліцензіат отримує право на використання лише на обумовленій ліцензійним договором території та на певний термін.

Ліцензії

За обсягом прав:

1. Обмежена:
 - виключна;
 - одинична;
 - невиключна.
2. Повна.

Згідно умов надання:

1. Субліцензія.
2. Перехресна ліцензія.
3. Зворотна ліцензія.
4. Відкрита ліцензія.
5. Примусова ліцензія.

Внесення ІВ до статутного капіталу

Використання ІВ в статутному фонді дозволяє:

- сформувати значний за своїми розмірами статутний фонд без відволікання коштів і забезпечити доступ до банківських кредитів й інвестицій, використовуючи ІВ як об'єкт застави нарівні з іншими видами майна;
- амортизувати інтелектуальну власність в статутному капіталі та замінити її реальними коштами, включаючи амортизаційні відрахування на собівартість продукції (капіталізувати ІВ);
- авторам і підприємствам – власникам ІВ – стати засновниками (власниками) при організації дочірніх та самостійних фірм без відгалуження коштів.

Внесення ІВ до статутного капіталу

Внесення прав на ОІВ до статутного капіталу замість "живих грошей" надає право на:

- отримання частки прибутку (дивідендів);
- участь в управлінні підприємством через загальні збори правління;
- отримання ліквідаційної квоти в разі ліквідації підприємства.

Види відповідальності за порушення прав автора

- **Цивільно-правова**
- **Адміністративна**
- **Кримінальна**

Глосарій термінів

- **Продукт** – довільний штучно створений предмет.
- **Пристрій** – система розміщених у просторі елементів, що певним чином взаємодіють між собою.
- **Речовина** – штучно створене матеріальне утворення, яке являється сукупністю взаємозалежних елементів.
- **Штам мікроорганізмів** – чиста культура мікроорганізмів, виділена із природних місць проживання, якими може бути оточуюче середовище (грунт, вода та ін.), а також із організму людини або тварини.
- **Процес (спосіб)** – сукупність певних кроків, виконуваних у деякій послідовності чи з виконанням певних правил.
- **Об'єкт промислового зразка** – форма, рисунок, розфарбування чи їх об'єднання, які визначають зовнішній вигляд промислового зразка та призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Глосарій термінів

- **Патентна формула** – коротке викладення технічної суті винаходу чи корисної моделі, яка встановлює межі патентної монополії.
- **Знак** – позначення, за допомогою якого товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб.
- **Торгова марка** – довільне позначення чи довільна комбінація позначень, які придатні для виділення товарів та послуг, що виробляються (пропонуються) однією особою від товарів чи послуг, що виробляються (пропонуються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, букви, цифри, художні елементи, комбінації кольорів чи ін.
- **Назва місця походження товару** – назва географічного місця, яке використовується як позначення у назві товару, що походить з вказаного географічного місця та володіє особливими властивостями, які виключно чи головним чином обумовлені характерним для даного географічного місця природними умовами чи поєднанням таких умов з характерним для даного географічного місця людським фактором.

Глосарій термінів

- **Ліцензіар** – власник прав на об'єкт права інтелектуальної власності (продавець ліцензії).
- **Ліцензіар** – покупець ліцензії.
- **Виключна ліцензія** видається тільки одній особі і виключає можливість використання ліцензіаром об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обумовлена цією ліцензією.
- **Одинична ліцензія** видається тільки одному ліцензіату і виключає можливість видачі ліцензіаром іншим особам ліцензій на використання об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, але не виключає можливості використання ліцензіаром цього об'єкта в даній сфері.
- **Невиключна ліцензія** не виключає можливості використання ліцензіаром об'єкта права інтелектуальної власності й видачі ним іншим особам ліцензії на використання цього об'єкта в даній сфері.

Глосарій термінів

Роялті - вид платежів, який платить ліцензіат ліцензіару протягом усього терміну дії ліцензійного договору чи у вигляді відсотка від суми прибутку чи суми обороту від випуску продукції або диференційованої ставки з одиниці ліцензійної продукції.

Паушальний платіж - виплата ліцензіарові визначеної зафіксованої в договорі суми ще до початку масового випуску ліцензійної продукції.

Комбіновані платежі - найбільш поширені та передбачають виплату ліцензіару ліцензіатом первинного сталого платежу до початку виробництва та збуту ліцензійної продукції з подальшою виплатою залишку розрахункової ціни ліцензії у вигляді роялті після того як буде налагоджене виробництво ліцензійної продукції. Таким чином, ліцензіар має можливість отримувати відрахування від реального доходу ліцензіата протягом усього терміну дії ліцензійного договору.

IV. Корисні посилання

Further information

- Державна служба інтелектуальної власності України

<http://www.sdip.gov.ua>

- WIPO – міжнародна патентна організація

<http://www.wipo.int>

- Європейське патентне відомство

<http://www.epo.org>

- Guide to Intellectual Property Rules for FP7 Projects

ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/ipr_en.pdf

- IPR Helpdesk

<http://www.ipr-helpdesk.org>

Дякую за увагу!